

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראָנען, לחצי שנה: 5.25 קראָנען, לרבע שנה: 2.70 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק.

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).

מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.
בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.
מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

עם „הפדגוג״ או עם „הנעורים״:

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 15.50 קראָנען, לחצי שנה: 7.75 קראָנען, לרבע שנה 3.90 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.

עם „הפדגוג״ ו„הנעורים״:

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 21 קראָנען, לחצי שנה: 10.50 קראָנען, לרבע שנה: 5.25 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 8 רובל, לחצי שנה: 4 רובל, לרבע שנה: 2 רובל.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 16 שיללינג, ביתר הארצות לשנה: 22 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 20 פרנק. וכן לחצי ולרבע שנה בערך.

קְרָקוֹי, יום ב׳, ט״ו שבט תרס״ד. גליון יח. Krakau, 1 Februar (19 Januar) 1904.

תֹּכֶן:

גָּלוּת הַתְּמָרִים.

סִפּוּר לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט.

צִפּוֹר ־קַנָּרִי יָשַׁב לוֹ בַּקֵּן אֲשֶׁר־בַּיַּעַר לְעֵת צֵאת הַשֶּׁמֶשׁ, וְחִכָּה לְרַעְיָתוֹ, אֲשֶׁר יָצְאָה בַּלַּיְלָה, וְהִבְטִיחָה לוֹ בִּשְׁבוּעַת צִפֳּרִים לָשׁוּב אֵלָיו יַחַד עִם ־קִנֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הָרִאשׁוֹנִים. הוּא יָשַׁב וְחִכָּה, וּבֵין כֹּה שִׁנֵּן לוֹ אֶת הַשִּׁירָה, אֲשֶׁר חִבֵּר בַּחֲרוּזִים לָשִׁיר לְצִפּוֹרָתוֹ בְּשׁוּבָהּ.

כֵּן יְשַׁנְּנוּ לָהֶם כָּל הַצִּפֳּרִים־הַמְזַמְּרִים אֶת שִׁירוֹתֵיהֶם וַחֲרוּזֵיהֶם, שֶׁיַּעַרְכוּ לְקַדֵּם בָּהֶם אֶת פְּנֵי רַעְיוֹתֵיהֶם; וְאוּלָם מְשַׁנְּנִים וּמְשַׁנְּנִים הֵם וּבְבוֹאָן יָשִׁירוּ לָהֶן שִׁירָה חֲדָשָׁה וַחֲרוּזִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר לֹא שִׁנְּנוּ וְלֹא יָדְעוּ מֵרֹאשׁ.

כֹּה יָשַׁב לוֹ הַצִּפּוֹר וְשָׁר; וְהִנֵּה רָאָה זֵרְעוֹנִים נוֹצְצִים, מְלֵאִים פְּזוּרִים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וַיֵּרֶד לְלַקְּטָם, לְמַעַן הַגִּישָׁם לִפְנֵי צִפּוֹרָתוֹ יַחַד עִם חֲרוּזָיו הַנְּעִימִים; וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר לָקַט וְאָסַף חַרְטֹם מָלֵא, חָפֵץ לְהִתְרוֹמֵם, אֲבָל — אוֹיָה! — רַגְלָיו נִלְכְּדוּ בָּרֶשֶׁת הַטְּמוּנָה שָׁם.

וְהִתְעַלֵּף הַצִּפּוֹר מִפַּחַד פִּתְאֹם; וְכַאֲשֶׁר שָׁב רוּחוֹ אֵלָיו, רָאָה, כִּי נָתוּן הוּא בְּתוֹךְ כְּלוּב קָטָן וְנָשׂוּא בִּידֵי אָדָם.

אָז יָדַע כִּי שָׁבוּי הוּא, וְכִי גַּם רַעְיָתוֹ הַנְּעִימָה, גַּם ־קִנֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הָרִאשׁוֹנִים לֹא יִמְצָאוּהוּ עוֹד בְּקִנּוֹ.

וַיַּעֲבֹר הַכְּלוּב מִיַּד לְיַד, מִמּוֹכֵר לְקוֹנֶה וּמִקּוֹנֶה לְמוֹכֵר — עַד הִגִּיעוּ לִדְבִיר אֶחָד אֲשֶׁר בַּמֶּרְחַקִּים — בְּאַרְצוֹת הַצָּפוֹן, וַיִּתְלוּ אֶת הַכְּלוּב בְּאַכְסַדְרָה[1]) מְרֻוַּחַת וַחֲמִימָה, וְגַם זֵרְעוֹנִים נָתְנוּ לְפָנָיו בְּתוֹךְ הַכְּלוּב.

וַיִּדֹּר הַקַּנָּרִי נֶדֶר לְבִלְתִּי אֱכֹל מִן הַזֵּרְעוֹנִים, אֲשֶׁר יָשִׂימוּ שׁוֹבָיו לְפָנָיו. אֲבָל הוּא הֵפִיר מַהֵר אֶת נִדְרוֹ. כֵּן דֶּרֶךְ הַצִּפֳּרִים: בַּחֹפֶשׁ יְכוֹלִים הֵם לָצוּם יָמִים רְצוּפִים וּלְהִתְפַּרְנֵס בְּקַוֵּי שֶׁמֶשׁ וְשִׁירִים נְעִימִים; וּכְשֶׁבְיָה הֵם נַעֲשִׂים רַעַבְתָּנִים וְזוֹלְלִים, וְאוֹכְלִים גַּם מִכַּף שׁוֹבֵיהֶם — וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמְּבָרְכִים אַחֲרֵי הָאֲכִילָה: „בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת וְחֶסְרוֹנָן"...

וַיִּדֹּר הַקַּנָּרִי נֶדֶר, כִּי לֹא יָשִׁיר, עַד אֲשֶׁר יֵצֵא לַחָפְשִׁי מִכְּלוּבוֹ־כִּלְאוֹ.

וְלֹא שָׁמַר גַּם אֶת נִדְרוֹ זֶה; כִּי כֵן דֶּרֶךְ צִפֳּרֵי הַזִּמְרָה: הֵמָּה נִבְרְאוּ לָשִׁיר וּלְזַמֵּר וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהִתְאַפֵּק.

וּכְפַעַם בְּפַעַם הָיָה הַקַּנָּרִי מִשְׁתַּקֵּעַ בְּגַעְגּוּעָיו עַל צִפּוֹרָתוֹ, וּמַתְחִיל לָשִׁיר אֶת הַשִּׁירָה, אֲשֶׁר שִׁנֵּן לוֹ אָז לִפְנֵי נָפְלוֹ בִּידֵי הַצַּיָּד.

וְהִתְאַסְּפוּ אַנְשֵׁי הַבַּיִת לִשְׁמֹעַ אֶת צִלְצוּלָיו וְהִרוּזָיו הַנְּעִימִים.

וְאוּלָם לְמַרְאֵה פְּנֵי אֲנָשִׁים הִתְחַלְחַל הַקַּנָּרִי, כִּי הָיוּ מַלְבּוּשֵׁיהֶם דּוֹמִים לְמַלְבּוּשֵׁי הַצַּיָּד הָרַע, וַיַּחְשֹׁב שֶׁהֵם כֻּלָּם צַיָּדִים.

וּמִפַּחַד וּבֶהָלָה שָׁכַח אֶת שִׁירָתוֹ.

רַק לַיְלָדִים הִסְכִּין הַצִּפּוֹר; וּבְהִתְאַסֵּף יַלְדֵי הַבַּיִת סָבִיב לִכְלוּבוֹ, שָׁפַךְ לִפְנֵיהֶם אֶת שִׁירָיו וְאֶת גַּעְגּוּעָיו, וַיְסַפֵּר לִפְנֵיהֶם תְּהִלַּת צִפּוֹרָתוֹ הַנְּעִימָה וְאֶת אַהֲבָתוֹ הָרַבָּה אֵלֶיהָ וְאֶת צַעֲרוֹ הַגָּדוֹל — צַעַר הַשִּׁבְיָה וְהַגָּלוּת.

וְלֹא הֵבִינוּ הַיְלָדִים לְשׁוֹן הַצִּפּוֹר, וַיַּחְשְׁבוּ, כִּי הוּא שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ לִקְרָאתָם, וְכִי הוּא מְבַקֵּשׁ מֵהֶם גַּרְעִינֵי סֻכָּר, וַיִּתְּנוּ לוֹ אִישׁ אִישׁ מֵהֶם מַמְתַּקִּים, תּוּפִינִים וְסֻכָּרִיּוֹת.

וְהִגִּיעַ עֲלֵיהֶם הַצִּפּוֹר בְּרֹאשׁוֹ; זֹאת אוֹמֶרֶת בִּלְשׁוֹן צִפֳּרִים:

„יְלָדִים תְּמִימִים, יְלָדִים פְּתָאִים! אֵינָם יוֹדְעִים — מָה הִיא אֲנָחָה!"

כָּכָה יָשַׁב הַצִּפּוֹר יָמִים רַבִּים בִּכְלוּבוֹ; וּפְעָמִים רַבּוֹת זָכַר אֶת שִׁירָתוֹ, וּפְעָמִים רַבּוֹת שְׁכָחָהּ.

וּבֵין כֹּה הִגִּיעַ הַחֹרֶף. הִתְקַדְּרוּ הַשָּׁמַיִם, הָאֲוִיר הָיָה קַר וָלַח, הָרָקִיעַ מוֹרִיד דְּמָעוֹת עַל הָאָרֶץ. הַדְּמָעוֹת נִקְפָּאוֹת בְּנָפְלָן וְהָיוּ לְשָׁלֶג.

וְהָעֵצִים אֲשֶׁר בַּחוּץ מִתְנוֹעֲעִים וּמִזְדַּעְזְעִים בְּרֶגַע יְצִיאַת הַנְּשָׁמָה.

וַאֲנָשִׁים רָצִים וְשָׁבִים בַּחוּצוֹת.

הִסְתַּכֵּל הַצִּפּוֹר בְּחַלּוֹן הָאַכְסַדְרָה וְהֵנִיעַ בְּרֹאשׁוֹ:

„אֵין פֶּלֶא בְּדָבָר: צַיָּדִים רַבִּים סוֹבְבִים בַּחוּצוֹת, וְעַל כֵּן מֵת הַכֹּל!"

[1]) מִסְדְּרוֹן, מָבוֹא, פְּרוֹזְדוֹר.

פֶּלֶא הַדָּבָר בְּעֵינָיו. מַדּוּעַ זֶה זוֹרַחַת עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ עַל הַמָּקוֹם הָרַע הַזֶּה?

וְהוּא פּוֹתֵר לוֹ אֶת הַדָּבָר: „הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת שָׁעוֹת אֲחָדוֹת בַּיּוֹם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים".

בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים הֲלֹא יָשִׁיר גַּם הוּא לִפְעָמִים אֶת שִׁירוֹתָיו הַנְּעִימוֹת־הָעֲצוּבוֹת.

וּבְאַחַד הַלֵּילוֹת — זֶה הָיָה בְּלֵיל חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בִּשְׁבָט.

וְהַשִּׁפְחָה הוֹצִיאָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת עֲצִיצֵי־הַפְּרָחִים מִן הַבַּיִת אֶל הָאַכְסַדְרָה לְנַקּוֹת אֶת הַחַלּוֹנוֹת הַבַּיִת וְקִירוֹתָיו; וַתִּשְׁכַּח לַהֲשִׁיבָם עַל מְקוֹמָם. וּבֵין הָעֲצִיצִים הָיָה אֶחָד מְזֻיָּף: רָקוּם מֵחוּטֵי צֶמֶר צָבוּעַ עַל חוּטֵי בַרְזֶל, וְדִמְיוֹנָם כְּעַנְפֵי עֵץ, וַעֲלֵיהֶם רִמּוֹנִים, אֲגָסִים וְתַפּוּחִים חַכְלִילֵי לֶחָיַיִם.

כֻּלָּם עָמְדוּ צְפוּפִים עַל אִסְקוּפַּת הַחַלּוֹן, וּמִמַּעַל לָהֶם דָּלַק פָּנָס, אֲשֶׁר תָּלוּ שָׁם לְהָאִיר אֶת הַדֶּרֶךְ לָאוֹרְחִים הַמְבַקְּרִים בַּבָּיִת.

וְהַצִּפּוֹר יָשַׁב עַל בַּדּוֹ — נִים וְלֹא נִים[1]). הוּא הִשְׁתַּקֵּעַ בְּגַעְגּוּעָיו עַל צִפּוֹרָתוֹ, וּבְשִׁירָתוֹ שֶׁחִבֵּר לִכְבוֹדָהּ — וַיִּשְׁכַּח אֶת מְקוֹמוֹ.

וְנִדְמָה לוֹ, שֶׁהַפָּנָס הוּא הַשֶּׁמֶשׁ—בְּצֵאתוֹ; הָעֲצִיצִים הֵם עֲצֵי הַיַּעַר וְהוּא יוֹשֵׁב וּמְחַכֶּה לְצִפּוֹרָתוֹ, שֶׁתָּשׁוּב אֵלָיו עִם קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הָרִאשׁוֹנִים.

וְהִתְחִיל מְזַמֵּר מִתּוֹךְ שְׁנָתוֹ.

הַשָּׁעוֹן אֲשֶׁר בָּאוּלָם הִשְׁמִיעַ דְּפִיקוֹת מְמֻשָּׁכוֹת, כְּאָצִיל מְפֻהָק מִתּוֹךְ שִׁעֲמוּם: אֶחָד.. שְׁנַיִם.. שְׁלֹשָׁה.... שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה— דְּפִיקוֹת.

קוֹל הַדְּפִיקוֹת לֹא הִגִּיעַ לְאָזְנֵי הַצִּפּוֹר; וְאוּלָם בְּכָל־זֹאת הִזְדַּעְזַע מִתּוֹךְ שְׁנָתוֹ. הוּא חָשׁ בַּחֲלוֹמוֹ רֶגַע נִכְבָּד וְיָקָר; רֶגַע שֶׁבֵּין אַחֲרִית הַשָּׁנָה וְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה.

כִּי הֲלֹא רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַיּוֹם בַּיָּעַר!

וַיִּקָץ.

וַיִּתְעוֹרְרוּ גַּם הָעֲצִיצִים. גַּם הֵמָּה הִרְגִּישׁוּ בִּשְׁנָתָם אֵיזֶה דָבָר נוֹרָא וְלֵחָם הִתְחִיל מְסוֹבֵב בִּמְהִירוּת בְּעוֹרְקֵיהֶם.

„לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵבוּ וְתֵחָתֵמוּ!"—צִפְצֵף הַצִּפּוֹר.

וְאוּלָם הוּא פָּנָה בְּבִרְכָתוֹ אֶל הָעָצִיץ הַמְזֻיָּף — בַּעַל הַתַּפּוּחִים הָאַדְמוֹנִים וְהָאֲגָסִים הַיְרוּקִים.

וְהָעָצִיץ הַמְזֻיָּף בַּעַל הַתַּפּוּחִים הָאַדְמוֹנִים וְהָאֲגָסִים הַיְרוּקִים זָקַף אֶת קוֹמָתוֹ וּשְׁנֵי רִמּוֹנִים הִתְנוֹעֲעוּ עַל חָזֵהוּ בְּגַאֲוָה, וְהוּא עָמַד וְשָׁתַק.

— לְמִי אַתָּה מְדַבֵּר, צִפּוֹר? — קָרְאוּ לוֹ יֶתֶר הַפְּרָחִים— הֲלֹא מְזֻיָּף הוּא! אֵין הוּא שׁוֹמֵעַ בְּרָכוֹת!

— מְזֻיָּף?!—מִשְׁתּוֹמֵם הַצִּפּוֹר—מַה זֶּה מְזֻיָּף?

— לִבּוֹ בַּרְזֶל, וְתַפּוּחָיו — צֶמֶר צָבוּעַ; בַּקֹּר לֹא יִקְפָּא, בַּחֹם לֹא יִפְרַח, וְאֵין בִּרְכַּת אֱלֹהִים עָלָיו.

[1]) מְנַמְנֵם מְעַט וּמִתְעוֹרֵר לִרְגָעִים.

— כֵּן?– עָנָה הַצִּפּוֹר, וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי! אִם כֵּן בֵּרַכְתִּי עֲלֵיכֶם, צְמָחִים טוֹבִים! לְשָׁנָה טוֹבָה, לִשְׁנַת אוֹר וָטַל וּפִרְחֵי רֵיחַ תִּכָּתֵבוּ.

— גַּם אַתָּה, צִפּוֹר נָעִים!

וְהִתְחִיל הַצִּפּוֹר מְזַמֵּר בִּרְכַּת הַשָּׁנָה בַּחֲרוּזִים יָפִים, מְצַלְצְלִים, וַיְבַשֵּׂר יֶרֶק יְעָרִים, חֹם שֶׁמֶשׁ אָבִיב, תְּחִיַּת צְמָחִים וְאַהֲבַת צִפֳּרִים.

שָׁמַע הַקֶּרַח הַלָּבָן שֶׁעַל הַחַלּוֹנוֹת וַיִּכָּלֵם, וַיִּמַּס מִבּוּשָׁה.

שָׁמְעוּ הָעֵצִים הָעֲרוּמִים, אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לַחַלּוֹן, וַיִּזְקְפוּ אֶת קוֹמָתָם לְהַבִּיט בְּעַד הַחַלּוֹן אֶל הַמְזַמֵּר הַנִּפְלָא, וַיָּנִיעוּ לוֹ בְּרָאשֵׁיהֶם:

„אָמֵן!–-גַּם אַתָּה, גַּם כָּל הַצִּפֳּרִים! בַּשָּׁנָה הַזֹּאת הוֹסַפְנוּ עֲנָפִים לְקִנִּים חֲדָשִׁים וּלְדוֹר חָדָשׁ!"

בֵּין כֹּה וָכֹה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וּמְשָׁרֵת הַבַּיִת הֵבִיא עֲנָפִים יְבֵשִׁים לְהַסִּיק בָּם אֶת הַתַּנּוּר וּלְהָחֵם אֶת הַחֲדָרִים.

וַיְהִי בֵינֵיהֶם עָנָף אֶחָד מְסֻבָּךְ וְיָבֵשׁ, אֲשֶׁר הֵקִים שָׁאוֹן בְּהִכָּנְסוֹ. הוּא הָיָה עֲנַף עֵץ אֶחָד, שֶׁעָמַד עַל קֶבֶר אִישׁ רָשָׁע, וְקִוָּה כָל יָמָיו, שֶׁיִּגְדַּל וְיִהְיֶה יַד לְקַרְדֹּם.

וּכְשָׁמְעוֹ שִׁירוֹת הַצִּפּוֹר לְאָבִיב וְלִתְחִיָּה, — קָצַף קֶצֶף גָּדוֹל, וַיִּקְרָא בְקוֹל: שֶׁקֶר הוּא מְנַבֵּא! אֵין תְּחִיָּה! אֵין אָבִיב! יֵשׁ רַק כְּפוֹר, שֶׁלֶג, וְקַרְדֹּם מוֹלֵךְ בְּכִפָּה[1])! חַכּוּ, עַד שֶׁאָבֹא לְתוֹךְ קוֹפַת הַקַּרְדֹּם, וְאָז — קֵץ לְכָל עֲצֵי הַיַּעַר וּלְכָל הַצִּפֳּ...!"

וְלֹא הִסְפִּיק הֶעָנָף לִגְמֹר אֶת דְּבָרָיו, כִּי הִכְנִיסוֹ הַמְשָׁרֵת לְתוֹךְ הָאֵשׁ הַבּוֹעֶרֶת וַיִּתְעַלֵּף.

(סוֹף יָבֹא).

יְהוּדָה שְׁטֶנְבֶּרְג.

[1]) בַּכֹּל, בְּכָל הָעוֹלָם.

מִמַּרְאוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

חָרְבוֹת יִזְרְעֶאל.

קֶרֶן הַשֶּׁמֶשׁ*).

(אַגָּדָה.)

הַגֶּשֶׁם יָרַד בַּשָּׁבֻעוֹת הָאַחֲרוֹנִים בְּלִי הֶרֶף, וּפִתְאֹם גָּבַר הַקֹּר מְאֹד, וּבֵין־לַיְלָה נִקְפְּאוּ הַמַּיִם בַּצִּנּוֹרוֹת אֲשֶׁר בְּצִדֵּי הָרְחוֹב וַיְכֻסּוּ בְּשִׁכְבַת קֶרַח עָבָה. הַשָּׁמַיִם מְכֻסִּים בַּעֲנָנִים כְּבֵדִים שְׁחוֹרִים, וְאַחֲרֵי כֵן הֵחֵלּוּ רִבְבוֹת אַלְפֵי רְסִיסֵי שֶׁלֶג לְהִתְעוֹפֵף בָּאֲוִיר. אֲנָשִׁים רַבִּים עָבְדוּ כָּל הַיָּמִים לְפַנּוֹת אֶת הַשֶּׁלֶג מִן הָרְחוֹבוֹת; אַךְ הַשֶּׁלֶג הָרַב, אֲשֶׁר נִשְׁאַר עַל גַּגּוֹת הַבָּתִּים, הִזְכִּיר אֶת הָעוֹבֵר בָּרְחוֹב, כִּי הַחֹרֶף יִשְׁלֹט בָּאָרֶץ בְּכָל תָּקְפּוֹ וְכִי עָבַר חָלַף הַקַּיִץ וְאֵין עוֹד זֵכֶר לוֹ.

אַחֲרֵי יָמִים אֲחָדִים חָדַל הַשֶּׁלֶג מֵרֶדֶת וּפְנֵי הַשָּׁמַיִם טָהֲרוּ מְעַט. וּפִתְאֹם נִרְאוּ גַּם פְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַמַּבִּיט לָאָרֶץ מִקְּצֵה הַשָּׁמָיִם. אֲבָל גַּם עַל פָּנָיו נִרְאוּ אוֹתוֹת הַחֹרֶף, כִּי אָדְמוּ מְאֹד כְּאִלּוּ אֲחָזַתּוּ צִנָּה [1]) מֵרֹב קֹר.

וּבֶאֱמֶת הִתְקָרֵר הַשֶּׁמֶשׁ הַפַּעַם, כִּי כָּל הַזְּמַן הָיָה בְּאֶרֶץ אַחַת רְחוֹקָה, בְּאֶרֶץ טוֹבָה וּנְעִימָה, אֲשֶׁר לֹא בְחֵפֶץ לֵב יַעַזְבֶנָּה; וּבַדֶּרֶךְ הָרְחוֹקָה הַזֹּאת הִתְקָרֵר וּנְזִילָה חֲזָקָה תְּקָפַתּוּ.

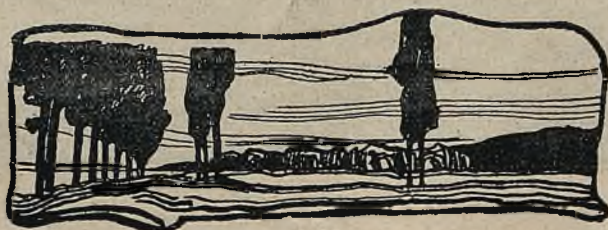
וְאַחַת מִקַּרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ יָרְדָה מִמְּרוֹמִים, וַתִּתְגַּנֵּב אֶל חַדְרֵנוּ וַתְּדַבֵּר אֵלֵינוּ בִּלְשׁוֹן־אוֹרָהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: „דְּעוּ לָכֶם, בָּנַי הַחֲבִיבִים, כִּי אַךְ מֵאֲשֶׁר אֲהַבְתִּיכֶם בָּאתִי הַפַּעַם לְשַׂמֵּחֲכֶם מְעַט, כִּי לָאֲנָשִׁים הָרָעִים הַמְּצִיקִים לַעֲנִיִּים וְלַנִּדְכָּאִים וְהָרוֹצְצִים אֶת הַחַלָּשִׁים לֹא אֶחְפֹּץ לְהָאִיר מֵאוֹרִי, אַךְ אֶתְכֶם אֲנִי אוֹהֶבֶת וָאָבֹא לְהַגִּיד לָכֶם, כִּי לֹא עֲזַבְתִּיכֶם וְכִי שׁוֹב אָשׁוּב עוֹד אֲלֵיכֶם. אָנֹכִי הָלַכְתִּי מִן הָאָרֶץ הַקָּרָה וְהַקָּשָׁה הַזֹּאת, כִּי לֹא אוּכַל לִרְאוֹת בָּרָעָה אֲשֶׁר תִּמְצָאֲכֶם פֹּה. אוּלַי אַתֶּם, יְלָדִים טוֹבִים וַחֲבִיבִים, תִּתְאַמְּצוּ נָא לָבֹא לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַטּוֹבָה הַהִיא, בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר הָאוֹר מֵאִיר כָּל הַיָּמִים. בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּמְצְאוּ לָכֶם בֵּית מְעוֹן עוֹלָמִים".

וְקֶרֶן־הַשֶּׁמֶשׁ חָפְצָה לְסַפֵּר לָנוּ עוֹד, אַךְ פִּתְאֹם בָּא עָב כָּבֵד וַיְכַס אֶת פְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ כְּמוֹ בְצָעִיף, וְקֶרֶן הָאוֹר בָּרְחָה וַתֵּעָלֵם מֵעֵינֵינוּ. וּבְשׁוּבָהּ עוֹד פַּעַם אֵלֵינוּ אַקְשִׁיב לִדְבָרֶיהָ וַאֲסַפְּרֵם לָכֶם.

אֲבִיאָסָף.

*) עַל פִּי לֵוֶה.

[1]) הִתְקָרֵר.

בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן.

(מַעֲשֶׂה לִילָדִים.)

(סוֹף).

ט״ו.

וְאַנְשֵׁי הַצָּבָא חִפְּשׂוּ חַפֵּשׂ מְחֻפָּשׂ אֶת מִשְׁכְּנוֹת הַשּׁוֹדְדִים, וַיִּקְחוּ אֶת כֹּל אֲשֶׁר מָצְאוּ שָׁם. אַךְ הֵם לֹא מָצְאוּ אֶת אוֹצַר הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב, אֲשֶׁר הָיָה לַשּׁוֹדְדִים טָמוּן בָּאָרֶץ. שַׁמּוּעַ לְבַדּוֹ יָדַע אַיֵּה הָאוֹצָר הַהוּא.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִרְפָּא שַׁמּוּעַ וַיֵּצֵא מִבֵּית הַחוֹלִים, וַיְמַהֵר וַיָּשֶׂם לַדֶּרֶךְ פְּעָמָיו וַיִּסַּע הַיַּעְרָה. בָּרִאשׁוֹנָה הָלַךְ שָׁמָּה בְּרַגְלָיו, וַיִּקַּח מִן הָאוֹצָר שִׁקְלֵי זָהָב כַּאֲשֶׁר יָכֹל שְׂאֵת. וְאַחַר קָנָה סוּס וַעֲגָלָה, וַיִּסַּע בָּעֲגָלָה, וַיָּרֶק אֶת כָּל הָאוֹצָר אֶל עֶגְלָתוֹ, וַיִּשָּׂא אֶת כָּל הַשָּׁלָל הָרַב אֶל בֵּיתוֹ.

וַיָּבֹא אֶל אִשְׁתּוֹ וַיֹּאמַר: הֵא לָךְ, אִשְׁתִּי! הֵבֵאתִי לָךְ שָׁלָל רַב מְאֹד; אֶת נִשְׁמָתִי נָתַתִּי בַּעֲבוֹט וָאֶמְצָא אֶת כָּל הַשָּׁלָל הָרַב הַזֶּה. עַתָּה לְכִי קְחִי לָךְ מַעֲדַנִּים וַעֲדִי עֲדָיִים וּבִגְדֵי תִפְאָרָה, קְחִי אֶת כֹּל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֵׁךְ, כִּי עַתָּה עָשַׁרְתִּי, הִשִּׂיגָה יָדִי וְיֵשׁ לִי רָב!

וַתַּעַשׂ הָאִשָּׁה הָרָעָה כֵּן: אָכְלָה, שָׁתְתָה, עָנְדָה עֲדָיִים, לָבְשָׁה בִּגְדֵי תִפְאָרָה; וַתְּפַזֵּר אֶת הוֹן אִישָׁהּ כַּאֲשֶׁר יִמַּס הַשֶּׁלֶג בְּהָחֵל הָאָבִיב.

וַיְהִי מִקֵּץ חָמֵשׁ שָׁנִים, נֶהְפַּךְ שַׁמּוּעַ הֶעָשִׁיר וַיְהִי לְרָשׁ; כִּי פִּזְּרָה הָאִשָּׁה הַיָּפָה אֶת כָּל אוֹצָרוֹ, עַד כִּי אֶפֶס כָּסֶף. הִיא רַק צוֹעֶקֶת אֶל אִישָׁהּ: הַב, הַב! הָבִיאָה וְאֹכַל, הָבִיאָה וְאֶשְׁתֶּה! תֶּן לִי עֲדָיִים, וּבִגְדֵי תִפְאָרָה וְנַעֲלֵי יָדַיִם! וַיַּרְא שַׁמּוּעַ כִּי שָׁבָה הַצָּרָה לְקַדְמָתָהּ; וַיְמַהֵר וַיֶּאֱסֹף אֶת שְׁאֵרִית הַפְּלֵיטָה, וַיִּתְגַּנֵּב מִן הַבַּיִת בַּלַּיְלָה, וַיִּבְרַח וַיִּמָּלֵט אֶל אֶרֶץ רְחוֹקָה.

טז

וַיֵּשֶׁב שַׁמּוּעַ בָּאָרֶץ הָרְחוֹקָה שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

וַיְהִי מִקֵּץ שָׁלֹשׁ שָׁנִים, וַיֻּגַּד לְשַׁמּוּעַ כִּי מָצְאָה אִשְׁתּוֹ אֶת עִקְבוֹתָיו וְכִי נוֹסַעַת הִיא הֲלוֹם לְבַקְשׁוֹ. וַיְמַהֵר שַׁמּוּעַ לָחִישׁ מִפְלָט לוֹ אֶל אֶרֶץ אַחֶרֶת. וַיְהִי בְּבָרְחוֹ, וַיָּבֹא שַׁמּוּעַ אֶל שְׂפַת נָהָר; וַיַּעֲבֹר אֶת הַגֶּשֶׁר אֲשֶׁר עַל הַנָּהָר. וַיְהִי הוּא עוֹבֵר עַל הַגֶּשֶׁר, וְהִנֵּה שָׁמְעוּ אָזְנָיו מֵאַחֲרָיו קוֹל אִשְׁתּוֹ קוֹרְאָה אֵלָיו בְּקוֹל: מְצָאתִיךָ, נָבָל! עַתָּה לֹא תִמָּלֵט מִיָּדִי עוֹד!

כִּשְׁמֹעַ שַׁמּוּעַ אֶת הַקּוֹל הַנּוֹרָא הַזֶּה וַיִּתְחַלְחַל וַיֹּאמַר: אֲהָהּ! אָבַדְתִּי, אָבַדְתִּי, אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי! מָה אֶעֱשֶׂה עַתָּה? אָנָה אֲנִי בָא מִפְּנֵי הַצָּרָה הַצּוֹרֵרָה הַזֹּאת? אָח! אֶפֹּל נָא אֶל שִׁבֹּלֶת הַנָּהָר וּבְיַד אִשְׁתִּי אַל אֶפֹּלָה. וַיְדַלֵּג שַׁמּוּעַ מִן הַגֶּשֶׁר אֶל הַנָּהָר.

וַיִּפֹּל שַׁמּוּעַ אֶל תַּחַת הַגֶּשֶׁר אֶל מְצוּלַת הַנָּהָר, וַתַּעֲמֹדְנָה רַגְלָיו עַל קַרְקַע הַנָּהָר וְהִנֵּה אֵין מַיִם בַּנָּהָר. וַיֵּלֶךְ שַׁמּוּעַ תַּחַת הַגֶּשֶׁר עַד שְׂפַת הַנָּהָר וַיַּרְא וְהִנֵּה דֶּלֶת תַּחַת קְצֵה הַגֶּשֶׁר בִּשְׂפַת הַנָּהָר. וַיִּפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת וַיֵּצֵא בָהּ, וַיָּבֹא אֶל תּוֹךְ מַרְתֵּף, וַיַּרְא מַדְרֵגוֹת בְּפֶתַח הַמַּרְתֵּף וַיַּעַל בַּמַּדְרֵגוֹת וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד עַל גַּג הַמַּרְתֵּף — וְהִנֵּה הוּא עַל הָרִצְפָּה בְּבֵית הַקּוֹסֵם הַזָּקֵן אֲשֶׁר בָּעִיר פְּתוֹרָה!

וְהַקּוֹסֵם יוֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ נֹכַח פֶּתַח הַמַּרְתֵּף. וְכִרְאוֹתוֹ אֶת שַׁמּוּעַ עוֹלֶה מִן הַמַּרְתֵּף, וַיִּשְׂמַח לִקְרָאתוֹ וַיִּקְרָא: חָנוֹק, שַׁמּוּעַ בֶּן זַכּוּר! אִישׁ חַיִל אַתָּה, שַׁבְתָּ אֵלַי לְמִקֵּץ חֲצִי שָׁעָה אַחַת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ, לֹא הֶחֱטֵאתָ רֶגַע! כְּרִדְתְּךָ אֶל הַמַּרְתֵּף הוֹרָה הַשָּׁעוֹן שֶׁעַל קִיר הַבַּיִת שְׁתֵּי שָׁעוֹת אַחַר הַצָּהֳרַיִם, וְעַתָּה, רְאֵה, הִנֵּה הוּא מוֹרֶה חֲצִי הַשָּׁעָה הַשְּׁלִישִׁית: חֲצִי שָׁעָה אַחַת אָרְכָה עֵת לֶכְתְּךָ מֵעֵבֶר לְקִיר מַרְתֵּפִי, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה!

וְשַׁמּוּעַ בֶּן זַכּוּר נָבוֹךְ מְאֹד, עוֹמֵד וּמַבִּיט בִּפְנֵי הַקּוֹסֵם כְּמֵקִיץ מֵחֲלוֹם. וַיַּעֲמֹד נָבוֹךְ רְגָעִים אֲחָדִים וְלֹא יָדַע לְדַבֵּר דָּבָר. אַחַר כֵּן, כְּשׁוּב רוּחוֹ אֵלָיו, הִתְבּוֹנֵן וַיֹּאמֶר אֶל הַקּוֹסֵם: מַה זֶּה דִבַּרְתָּ, אֲדֹנִי הַקּוֹסֵם? הֲרַק אַךְ חֲצִי שָׁעָה אַחַת אָרְכָה עֵת לֶכְתִּי מֵעֵבֶר לְקִיר מַרְתֵּפְךָ? הֲלֹא זֶה לִי עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים, הָלַכְתִּי, שַׁטְתִּי בַּאֲרָצוֹת רְחוֹקוֹת, עָבַרְתִּי

יְעָרוֹת וּנְהָרוֹת. הָיִיתִי יֶלֶד, לָמַדְתִּי שְׁנָתַיִם יָמִים בְּחֶדֶר אֶחָד עִם יוֹאֵל הַקַּנְדָּס; אַחֲרֵי כֵן לָמַדְתִּי וְעָבַדְתִּי כַּחֲדָרִים וּבְבָתֵּי מִסְחָר שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, עַד אֲשֶׁר גָּדַלְתִּי וָאֱהִי בָּחוּר כָּאֲרָזִים, אִישׁ חַיִל וּמַשְׂכִּיל; נָשָׂאתִי עֵינַי אֶל עַלְמָה אַחַת וָאֶקַּח אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה, וְהִיא הֵצִיקָה לִי מְאֹד עַד אֲשֶׁר בָּרַחְתִּי אֶל מֵעֵבֶר לַיָּם, וָאֵשֵׁב מֵעֵבֶר לַיָּם שָׁלֹשׁ שָׁנִים; וּמִקֵּץ עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנוֹת נְדוּדִים וְצָרוֹת צוֹרְרוֹת, אַחֲרֵי אֲשֶׁר קַצְתִּי בְּחַיַּי וָאֶפּוֹל אֶל שִׁבֹּלֶת נָהָר, שַׁבְתִּי אֵלֶיךָ בְּנֵס; וְעַתָּה אַתָּה אוֹמֵר, כִּי רַק חֲצִי שָׁעָה אָרְכָה עֵת לֶכְתִּי אָנֶה וָאָנָה מֵעֵבֶר לְקִיר מַרְתֵּפֶךָ?

וַיִּשְׂחַק הַקּוֹסֵם וַיֹּאמֶר אֶל שָׁמוּעַ בֶּן זַכּוּר: אַל נָא, שָׁמוּעַ בֶּן זַכּוּר! כִּי עֵד אֲנִי וְעֵד הַשָּׁעוֹן הַזֶּה, כִּי רַק חֲצִי שָׁעָה אַחַת אָרְכָה עֵת לֶכְתְּךָ מֵעֵבֶר לְקִיר מַרְתְּפִי; אַךְ חֲצִי הַשָּׁעָה הָאַחַת הַזֹּאת אָרְכָה בְּעֵינֶיךָ כְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים; כִּי בַּחֲצִי הַשָּׁעָה הַזֹּאת הִתְהַלַּכְתָּ בְּ„עוֹלַם הַדִּמְיוֹן". הֲיָדַעְתָּ מַה זֶּה „עוֹלַם הַדִּמְיוֹן"? הַמִּתְהַלֵּךְ בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן הוּא כְּמוֹ חוֹלֵם חֲלוֹם, אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עַל מִשְׁכָּבוֹ פֹּה, וּבַחֲלוֹמוֹ הוּא סוֹבֵב עָרִים וִיעָרִים וְהוֹלֵךְ בִּדְרָכִים רְחוֹקִים וְעוֹבֵר יַמִּים וְרוֹאֶה חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת וּדְבָרִים נִפְלָאִים וּמַעֲשִׂים רַבִּים; וְכֹל אֲשֶׁר הוּא רוֹאֶה הֱנֵהוּ רַק חֲלוֹם מְדֻמֶּה וּבֶאֱמֶת אֵין מְאוּמָה. כֵּן יְהִי הַמִּתְהַלֵּךְ בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן; וְכֵן הָיִיתָ אַתָּה בְּלֶכְתְּךָ אָנֶה וָאָנָה מֵעֵבֶר לְקִיר מַרְתְּפִי. אָנֹכִי הֵטַלְתִּיךָ[1]) שָׁם אֶל עוֹלַם הַדִּמְיוֹן, וְאָז בָּא בִלְבָבְךָ חֲלוֹם כִּי סוֹבֵב אַתָּה בֶּעָרִים, בִּיעָרִים, בִּדְרָכִים רְחוֹקִים, בְּיַמִּים וּבִנְהָרוֹת, וְעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים רַבִּים, אֲשֶׁר אָרְכוּ לְךָ בְּדִמְיוֹנְךָ זְמַן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים. אֲבָל כָּל הַמַּרְאוֹת אֲשֶׁר רָאִיתָ, אָרְכוּ בֶּאֱמֶת רַק חֲצִי שָׁעָה אֶחָת, שָׁם בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן דִּמִּיתָ, כִּי עוֹשֶׂה אַתָּה, כִּי יָגֵעַ אַתָּה וְכִי יָשֵׁן אַתָּה, וְכִי שׁוֹדְדִים סְבִיבוֹתֶיךָ וְאַתָּה בּוֹרֵחַ מִפְּנֵיהֶם, רָץ עַל קוֹצִים, עַל בַּרְקָנִים, עַל טִיט וְעַל אַגְמֵי מַיִם. אַחַר כֵּן הָיִיתָ יֶלֶד, הָיִיתָ בָחוּר, הָיִיתָ שׁוֹדֵד, שָׁכַבְתָּ תַּחַת הַמַּאֲכֶלֶת, יָרֵאתָ מִפְּנֵי הַסּוֹחֵר, בָּרַחְתָּ מִפְּנֵי אִשְׁתְּךָ, קָפַצְתָּ מִן הַגֶּשֶׁר אֶל הַנָּהָר — רְאֵה, שָׁמוּעַ בֶּן זַכּוּר! אֶת הַכֹּל אֲנִי יוֹדֵעַ, אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרְךָ שָׁם אֲנִי יוֹדֵעַ, כִּי אֲנִי בְּמִפְלְאוֹת קְסָמַי הֵטַלְתִּיךָ שָׁמָּה אֶל עוֹלַם הַדִּמְיוֹן הַהוּא. הֲרוֹאֶה אַתָּה מָה רַבּוּ פִלְאֵי קְסָמַי? וְעַתָּה הַתְבַקֵּשׁ לִהְיוֹת קוֹסֵם כָּמוֹנִי?

וְאִם מְבַקֵּשׁ אַתָּה: עֲבָדֵנִי שֶׁבַע שָׁנִים. וַאֲנִי בְּכָל יוֹם אֲשַׁלֵּחֲךָ לָלֶכֶת מֵעֵבֶר לְקִיר מַרְתְּפִי זְמַן חֲצִי שָׁעָה אַחַת, כַּאֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיךָ הַיּוֹם.

וַיֹּאמֶר שָׁמוּעַ בֶּן זַכּוּר: הֲגַם בְּכָל יוֹם אֶהְיֶה בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן בְּמֶשֶׁךְ חֲצִי הַשָּׁעָה עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים?

וַיֹּאמֶר הַקּוֹסֵם: כֵּן.

וַיֹּאמֶר שָׁמוּעַ בֶּן זַכּוּר: הֲגַם בְּכָל יוֹם אֶשְׂבַּע רֹגֶז וְצָרוֹת כַּצָּרוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִי בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ הַשָּׁנִים שֶׁעָבְרוּ עָלַי הַיּוֹם?

וַיֹּאמֶר הַקּוֹסֵם: כֵּן.

וַיֹּאמֶר שָׁמוּעַ בֶּן זַכּוּר: אִם כֵּן, הָבָה אֶעֱשֶׂה חֶשְׁבּוֹן: שֶׁבַע שָׁנִים אֶעֶבְדְךָ, כָּל שָׁנָה תָּכִיל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה יָמִים; וְשֶׁבַע שָׁנִים תְּכִילֶינָה כַּמִּסְפָּר הַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים, שֶׁהֵם אַלְפַּיִם וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁה יָמִים. בְּכָל יוֹם אֵצֵא לָלֶכֶת זְמַן חֲצִי שָׁעָה אַחַת מֵעֵבֶר לְקִיר מַרְתֵּפְךָ, וְשָׁם אֶתְגַּלְגֵּל בִּזְמַן חֲצִי הַשָּׁעָה בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים; וּבְאַלְפַּיִם וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁה יָמִים, אֶהְיֶה מִתְגַּלְגֵּל בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים, אַלְפַּיִם וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ פְּעָמִים, שֶׁהֵן שִׁשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים. אֲהָהּ, אֵלִי! שִׁשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים! אֶהְיֶה מִתְגַּלְגֵּל וּמִתְהַלֵּךְ נָע וָנָד בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן, לָתֵת גֵּוִי לְמַכִּים בִּימֵי יַלְדוּתִי, וְלָתֵת בַּעֲבוֹט אֶת נִשְׁמָתִי בִּימֵי עֲלוּמַי, וְלִסְבֹּל אֶת כָּל הַצָּרוֹת שֶׁסָּבַלְתִּי שָׁם הַיּוֹם? אֲדוֹנִי הַקּוֹסֵם! רַב לִי רָב! אֵינֶנִּי חָפֵץ לִהְיוֹת קוֹסֵם, וְלֹא אֶעֶבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים, וְלֹא אֶגְלֶה אֶל עוֹלַם דִּמְיוֹנְךָ עוֹד. אֵלְכָה לִי אֶל בֵּיתִי וְאֶחְיֶה כַּאֲשֶׁר יִחְיוּ כָּל הָאָדָם.

יְהוּדָה צְבִי לְוִין.

[1]) הִשְׁלַכְתִּיךָ.

טיפליס (קוקז). — ביום השביעי של חנכה ערכו בבית הספר העברי חג ילדים יפה. בראשונה באר המנהל לתלמידיו את פרשת חג החנכה, ובפנס הקסם הראה להם תמונות יפות ממראות מלחמות החשמונאים לחפש עמנו. אחר כן הציגו בשפתנו העברית את המחזה „חנה ושבעת בניה". המשחקים היו תלמידי בית הספר ההוא, נערים מבני שמונה ועד שתים עשרה שנה, וימלאו את תפקידיהם כראוי; והנאספים שבעו רב ענג לשמע את צלצול שפתנו החיה בפי הילדים. ואמנם נהדר ונעים היה המראה: ילדים קטנים, ילדי קוקז, משחקים על הבמה בעברית. ביחוד הצטינו במשחקם הנער התלמיד ויצהיזר (הבן הצעיר של חנה), הנער הרשזון (אנטיוכוס) והנערה גלדברג (חנה).

כבלות המחזה נתנו לילדים ארחת הבקר, אשר הגישו להם עלמות עדינות אחדות. אחר הארחה קראו הילדים מעל הבמה שירים ומשלים שונים ושרו את השירים העברים „גם ציונה", „ציון", „במקום שם ארזים", „התקוה" ועוד. בעת ההפסקות וכן בעת האכל נגנה התזמרת של אנשי הצבא, אשר שכרו לחג הזה. אחרי השירים יצאו הילדים במחולות וישמחו וייטיבו את לבם מאד. החגיגה ארכה מן השעה העשירית בבקר עד השעה הרביעית אחר הצהרים, ואז חלקו לילדים ממתקים וישובו לבתיהם שמחים וטובי לב.

בוילנה. — בלילה השמיני של חנכה נערכה חגיגה יפה לתלמידות „יהודיה", בבית הכנסת „טהרת הקדש". החזן מר א. מ. ברנשטין ברך על הנרות במקהלה, ואחר קם המורה מר נוטיק וישא לפני התלמידות נאום יפה בעברית. אחריו קראו תלמידות אחדות שירים עברים על פה בהטעמה יפה, אשר הפיקו רצון רב מן הקהל הנאסף שם, חלקו תשורות: ספרים עברים בכריכות יפות לשלשים וארבע נערות אשר הצטינו בלמודיהן במשך השנה, ותלמידות „יהודיה" הגישו להעומדים בראש בית הספר הזה: לגברת רחל גולדברג ולמר פינחס שוקין ולמר דוד נוטיק אגרת תודה וברכה כתובה עברית, על עמלם הרב לטובת המוסד הזה. בסוף החגיגה חלקו לכל הנערים והנערות שנמצאו בבית הכנסת חבילות ממתקים מושמים בכיסי ניר וכתבת על גבם באותיות דפוס: „פרי הארץ לגאון ולתפארת, דרישת שלום ממושבות אחינו בארץ ישראל". החגיגה ארכה עד השעה האחת עשרה בלילה.

באודיסה. — ביום השמיני לחנכה חגגו חגיגת מכבים בבית הספר של צ. טריסטר. החגיגה החלה בקריאה על דבר יהודה המכבי ונצחונו על היונים ואחר כן נערכו שעשועים שונים לילדים, גם חלקו להם ממתקים.

שטף מים במוסקבה. — ביום העשרים וארבעה לחדש נובמבר היה במוסקבה שטף מים גדול; המים אשר בנהר מוסקבה גאו פתאם ויעלו עד לגבה אמתים וחצי וישטפו שטח אדמה גדול במקומות הסמוכים של העיר. הנזק אשר עשה השטף רב מאד וביותר סבלו בעלי האניות למשא, אשר הנתקו ממקום מעמדם ותפוצינה על פני הנהר. שתי אניות טעונות טבעו ואחת נשא השטף במרוצתו אל גשר אחד, והאניה התנגשה בכח גדול בגשר עד שנתקלקל הגשר ויהיו מכרחים לסגרו בפני העוברים.

סופה ענה. — הכפר אנטונובקה היה במשך חמשה דקים לעיי מפלה על ידי סופה נוראה. מספר הנפצעים רב, שני ילדים נשאו על ידי הסופה ואין יודע אנה נעלמו.

רעש האדמה. — בליל העשרים ואחד לחדש אקטבר היה בעיר טיפליס אשר בקוקז רעש אדמה. הרעש היה כה חזק עד כי נעורו רבים משנתם, ובאחדים מחלקי העיר עמדו מלכת כל השעונים התלוים על הקירות. אסון בנפש אדם לא היה.

השבת אבדה. — זה לא כבר הודיע עגלון עני אחד ברוסטוב, אברהם קרויץ שמו, בבית פקידות העיר, כי בלילה הקדם נסע איש זר לו בעגלתו ובהביאו אותו למקום הדרוש נתן לו האיש שתי מטבעות קטנות, שחשבן בודאי לבנות חמש עשרה קפיקה,

כַּסְּכוּם שֶׁהָיָה עָלָיו לְקַבֵּל בִּשְׂכַר הַנְּסִיעָה, אַךְ אַחֲרֵי כֵן רָאָה, כִּי נָתַן לוֹ שְׁתֵּי מַטְבְּעוֹת זָהָב בְּנוֹת חֲמִשָּׁה רְבָלִים כָּל אַחַת, וּבְכֵן הוּא מְבַקֵּשׁ אֶת הָאִישׁ לְהָשִׁיב לוֹ אֶת כַּסְפּוֹ שֶׁנָּתַן לוֹ בְּטָעוּת. זֶהוּ אִישׁ יָשָׁר, יְהוּדִי אֲמִתִּי!

יַלְדֵי הַמִּילְיוֹנֶרִים.— עִתּוֹן אֶחָד מִנְּיוּיוֹרְק מֵבִיא רְשִׁימָה שֶׁל יַלְדֵי הַמִּילְיוֹנֶרִים בַּאֲמֶרִיקָה: מַרְגָרִיטָה קַרְנֶרִי, יַלְדָּה בַּת חָמֵשׁ שָׁנִים. הִיא קִבְּלָה מֵהוֹרֶיהָ מַתָּנָה בַּיִת גָּדוֹל בִּרְחוֹב „הַשְּׂדֵרָה הַחֲמִישִׁית" בִּנְיוּיוֹרְק, שֶׁמְּחִירוֹ בְּכֶסֶף רוּסִיָּה חֲמִשָּׁה מִלְיוֹנִים רְבָל.

דְּזוֹן נִיקוֹלִי בְּרָאוּן, יֶלֶד בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים וָחֵצִי נֶחְשָׁב לַיֶּלֶד הַיּוֹתֵר עָשִׁיר בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית שֶׁל אֲמֶרִיקָה הַצְּפוֹנִית; אִיזַבֶּלָה רוֹקְפֶלֶר, יַלְדָּה בַּת שָׁנָה, עֲתִידָה לָרֶשֶׁת הַרְבֵּה, הַרְבֵּה מִלְיוֹנִים, וְעַתָּה הִיא נִמְצֵאת בְּבַיִת קָטָן וְשָׁבוּר בִּכְפָר.

הֶנְרִי וַנְדֶּרְבִּילְט, יֶלֶד בֶּן שָׁנָה וָחֵצִי, הוּא הַיּוֹרֵשׁ הָרִאשׁוֹן שֶׁל כָּל רְכוּשׁוֹ שֶׁל בֵּית וַנְדֶּרְבִּילְט, וִיקַבֵּל בְּלִי סָפֵק יְרֻשָּׁה בְּסַךְ מָאתַיִם מִלְיוֹן רְבָל.

וִילְיַם קְלַרְק, שֶׁהוּא רַק כְּבֶן שְׁמוֹנָה חֳדָשִׁים קִבֵּל מִזְּקֵנוֹ, אֲשֶׁר שָׂמַח מְאֹד עַל הַנֶּכֶד שֶׁנּוֹלַד לוֹ, מַתָּנָה בְּסַךְ שְׁנֵי מִלְיוֹנִים רְבָל.

פְלוֹרָה פַּיִן אוּאִיטְנִי, יַלְדָּה בַּת חָמֵשׁ וָחֵצִי, עֲתִידָה לָרֶשֶׁת הַרְבֵּה מִלְיוֹנִים מֵאָבִיהָ, אֲבָל עוֹד מִלְיוֹנִים רַבִּים וּבְמִסְפָּר יוֹתֵר גָּדוֹל תִּירַשׁ מֵאִמָּהּ שֶׁהִיא מִמִּשְׁפַּחַת וַנְדֶּרְבִּילְט. מַקִי, יַלְדָּה בַּת שָׁנָה וָחֵצִי, תִּירַשׁ אַרְבַּע מֵאוֹת מִלְיוֹנִים רְבָל.—

בַּקְבּוּקִים וְסַנְדָּלִים עֲשׂוּיִם מִנְּיָר.— בְּעִיר שְׁרִינְגְּפִילְד בַּאֲמֶרִיקָה הַצְּפוֹנִית נִפְתְּחָה פַבְרִיקָה אַחַת הַמּוֹצִיאָה בַּקְבּוּקֵי-נְיָר לְחָלָב. הַבַּקְבּוּקִים הָאֵלֶּה טוֹבִים וְקַלִּים מְאֹד וְהֶחָלָב הַנִּתָּן בָּהֶם אֵינוֹ מִתְפַּעְפֵּעַ וְיוֹצֵא מֵהֶם. הַבַּקְבּוּקִים הָאֵלֶּה זוֹלִים מְאֹד, וְעַל כֵּן אַחֲרֵי שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בָּהֶם פַּעַם אַחַת מַשְׁלִיכִים אוֹתָם הַחוּצָה. כֵּן גַּם יֵשׁ בָּעִיר הַהִיא פַבְרִיקָה לַעֲשִׂיַּת סַנְדָּלִים מִנְּיָר, וּמְחִירָם גַּם הֵם זוֹל כָּל כָּךְ עַד כִּי בַּעֲלֵי בָּתֵּי הַמָּלוֹן יְכוֹלִים לָתֵת לְאוֹרְחֵיהֶם סַנְדָּלִים חֲדָשִׁים בְּכָל בֹּקֶר וּבֹקֶר.

כַּרְטִיסִים מְצֻיָּרִים.— מִסְפַּר הַכַּרְטִיסִים הַמְצֻיָּרִים הַנִּשְׁלָחִים עַל יְדֵי הַפּוֹסְטָה בְּכָל אַרְצוֹת תֵּבֵל בְּמֶשֶׁךְ שָׁנָה אַחַת עוֹלֶה לִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים מִלְיוֹן. בְּאַנְגְּלִיָּה, בְּצָרְפַת וּבְאִיטַלְיָה נוֹהֲגִים שֶׁלְּזֵכֶר כָּל מִקְרֶה מְדִינִי חָשׁוּב, גַּם לְכָל מִשְׁפָּט מְעַנְיֵן, מַדְפִּיסִים כַּרְטִיסִים מְצֻיָּרִים הַנִּמְכָּרִים לַעֲשָׂרוֹת אֲלָפִים.

כִּתְמֵי הַשֶּׁמֶשׁ.— הַתּוֹכְנִים חָקְרוּ וּמָצְאוּ שֶׁמִּדַּת הַכְּתָמִים הַגְּדוֹלִים הַנִּרְאִים עַתָּה עַל פְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ עוֹלָה לְמָאתַיִם אֶלֶף וְאַלְפַּיִם קִילוֹמֶטֶר, וְהִיא שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה פַּעַם יוֹתֵר אֲרֻכָּה מִשֶּׁטַח כָּל הָאָרֶץ. הַכֶּתֶם הַיּוֹתֵר גָּדוֹל הַנִּרְאֶה עַל פְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ מַגִּיעַ לְשִׁשִּׁים אֶלֶף קִילוֹמֶטֶר.

מוֹרֶה שֶׁל תֻּכִּיִּים.— עִתּוֹן אַנְגְּלִי אֶחָד מוֹדִיעַ, כִּי בְּאֶחָד מִפַּרְוָרֵי לוֹנְדוֹן (בִּירַת אַנְגְּלִיָּה) יוֹשֵׁב אִישׁ אֶחָד הַמִּתְפַּרְנֵס מֵעֲבוֹדַת „הַמְלַמְּדוּת", אֲבָל תַּלְמִידָיו שׁוֹמְעֵי לִקְחוֹ אֵינָם יְלָדִים, כִּי אִם — תֻּכִּיִּים, שֶׁהוּא מְלַמְּדָם לְדַבֵּר בְּשָׂפוֹת שׁוֹנוֹת.

הַמּוֹרֶה הַזֶּה מְקַבֵּל שְׂכַר לִמּוּד קָבוּעַ לְכָל תַּלְמִיד וְהוּא עֲשָׂרָה שִׁילִינְגִים (כְּאַרְבָּעָה רְבָלִים בְּכֶסֶף רוּסִיָּה) לְשָׁבוּעַ. הַתֻּכִּיִּים מִתְלַמְּדִים בְּ„חֶדֶר" הַזֶּה לְדַבֵּר אַנְגְּלִית, צָרְפָתִית, גֶּרְמָנִית, אִיטַלְקִית וְעוֹד שָׂפוֹת שׁוֹנוֹת. וְתַלְמִידָיו הַתֻּכִּיִּים עוֹשִׂים חַיִל בְּלִמּוּדֵיהֶם עַד לְהַפְלִיא, כִּי הֵם מִתְלַמְּדִים לְדַבֵּר בְּשָׂפוֹת הָאֵלֶּה בְּמֶשֶׁךְ שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים.

לִפְנֵי זְמַן מָה מָכַר הַמּוֹרֶה הַזֶּה לְאִישׁ אֶחָד מִקֶּמְבְּרִידְשׁ (אַנְגְּלִיָּה) תֻּכִּי מְלֻמָּד נִפְלָא אֶחָד בַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים גִּינִיאָה (כְּשִׁבְעִים אֶלֶף רְבָל בְּכֶסֶף רוּסִיָּה). הַתֻּכִּי הַזֶּה יוּכַל לִקְרֹא בְּהַטְעָמָה יָפָה מַאֲמָרִים מִמַּחֲזוֹת מוֹלְיֶר, מִשִּׁירֵי וִרְגִיל, דַּנְטֶה, הֵינֶה וְעוֹד. תֻּכִּי אַחֵר יוֹדֵעַ לִקְרֹא רַבִּים מִשִּׁירֵי אִיבֶּט הִילְבֶּרְג.

הַתַּלְמִידִים הַיּוֹתֵר מְצֻיָּנִים בְּחֶדְרוֹ שֶׁל הַמּוֹרֶה הַזֶּה הֵם: הַתֻּכִּיִּים הָאֲפוּרִים הַמּוּבָאִים מִקּוֹנְגוֹ אֲשֶׁר בְּאַפְרִיקָה וּמֵ„אִיֵּי הַנְּסִיכִים" אֲשֶׁר בִּלְשׁוֹן יַם גִּינִיאָה. הֵם לוֹמְדִים וְזוֹכְרִים כָּל דָּבָר בְּאֹפֶן נִפְלָא.

חֲמוֹרִים נִפְלָאִים.— אַנְשֵׁי לוֹנְדוֹן מִתְפַּלְאִים בָּעֵת הָאַחֲרוֹנָה עַל חֲמוֹר אֶחָד חָכָם הָעוֹנֶה עַל כָּל תְּשׁוּבוֹת אֲדֹנָיו: כַּאֲשֶׁר הוּא רוֹצֶה לֵאמֹר „כֵּן" הוּא נוֹעֵר פַּעַם אַחַת, וְכַאֲשֶׁר הוּא רוֹצֶה לֵאמֹר „לֹא" הוּא נוֹעֵר פַּעֲמַיִם. כָּכָה מְדַבֵּר הָאָדוֹן עִם חֲמוֹרוֹ מִשְׁפָּטִים שְׁלֵמִים, זֶה שׁוֹאֵל וְזֶה עוֹנֶה, וּבַעַל הַחֲמוֹר מְבָאֵר אֶת תְּשׁוּבָתוֹ לַבָּאִים לִרְאוֹת אֶת הַפֶּלֶא הַזֶּה.

אִישׁ עָשִׁיר אֶחָד חָפֵץ לִקְנוֹת אֶת הַחֲמוֹר הַזֶּה בִּמְחִיר אַלְפַּיִם רְבָל, אַךְ אֲדוֹן הַחֲמוֹר לֹא רָצָה לְמָכְרוֹ. וְעִתּוֹן אוּנְגָרִי אֶחָד מוֹדִיעַ גַּם הוּא מַעֲשֶׂה בַּחֲמוֹר „חָכָם אֶחָד". הַחֲמוֹר הַהוּא רָאָה אֶת בֶּן אֲדֹנָיו טוֹבֵעַ בַּנָּהָר, וַיֵּרֶד הַמַּיְמָה וַיּוֹצִיאֵהוּ מִשָּׁם.

מִקְרֶה בְּקִרְקָס.— בַּקִּרְקָס שֶׁל טְשִׁינִיזֶלִי בְּוַרְשָׁה קָרָה הַמִּקְרֶה הַזֶּה: הָאָדוֹן קְלֶנְבֶּרְג בָּא לְהַצִּיג מַחֲזֶה בַּקִּרְקָס שֶׁל „דֻּבִּים מְלֻמָּדִים". שָׁם הָיָה גַּם דֹּב אֶחָד אֲשֶׁר יָדַע לִרְכֹּב עַל סוּס בִּמְהִירוּת רַבָּה. כַּאֲשֶׁר יָצָא הַדֹּב הַזֶּה עַל הַבָּמָה וְהוּא רוֹכֵב עַל הַסּוּס—רָאָה וְהִנֵּה כֶּלֶב קָטָן עוֹמֵד שָׁם, וּבְהַבִּיטוֹ אֵלָיו אִבֵּד אֶת שִׁוּוּי הַמִּשְׁקָל וְעוֹד מְעַט וְנָפַל מִן הַסּוּס אַרְצָה. אָז נֶאֱחַז הַדֹּב בְּצִפָּרְנָיו בְּבֶטֶן הַסּוּס, הַסּוּס הִתְנַשֵּׂא מֵרֹב כְּאֵבוֹ עַל שְׁתֵּי רַגְלָיו הָאַחֲרוֹנוֹת וַיְּקַפֵּץ עַל מַר קְלֶנְבֶּרְג וַיִּשָּׁבֵר לוֹ אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו, וְאַחַר הִתְנַפֵּל הַסּוּס אַרְצָה וַיִּפֹּל הַדֹּב תַּחְתָּיו וַתִּשָּׁבֵר אַחַת מִכַּפּוֹתָיו. חַיֵּי מַר קְלֶנְבֶּרְג עַתָּה בְּסַכָּנָה, וְלַדֹּב שָׂמוּ תַחְבֹּשֶׁת שֶׁל גֶּבֶס עַל כַּפּוֹ.

נְסִיעַת חֲסִידָה.— בַּעַל בַּיִת אֶחָד בְּוַרְשָׁה לָכַד בְּרֵאשִׁית הַסְּתָו הֶעָבָר חֲסִידָה, אֲשֶׁר בָּנְתָה לָהּ קֵן עַל גַּג בֵּיתוֹ. הוּא קָשַׁר עַל צַוָּארָהּ פִּתְקָה וַיִּכְתֹּב עָלֶיהָ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: „הַחֲסִידָה הַזֹּאת בַּת אֶרֶץ פּוֹלִין הִיא". וַיְשַׁלַּח אֶת הַחֲסִידָה לְהָפְשִׁי. בְּרֵאשִׁית הָאָבִיב שָׁבָה הַחֲסִידָה שֵׁנִית לְוַרְשָׁה אֶל קִנָּהּ אֲשֶׁר בָּנְתָה לָהּ בַּשָּׁנָה הָעֲבָרָה. בַּעַל הַבַּיִת תָּפַשׂ שֵׁנִית אֶת הַחֲסִידָה, וְהִנֵּה עַל צַוַּאר הַחֲסִידָה מָצָא שַׂק קָטָן וּבוֹ הָיוּ אֲבָנִים טוֹבוֹת אֲחָדוֹת, גַּם פִּתְקָה הָיְתָה תְלוּיָה לָהּ עַל צַוָּארָהּ וּבָהּ כְּתוּבִים הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: „הִנּוּ מְשִׁיבָה לְפוֹלִין אֶת הַחֲסִידָה עִם מַתָּנוֹת".

בְּרִיחַת נָמֵר.— בְּוִינָה (בִּירַת אוֹסְטְרִיָּה) בָּרַח מִגַּן הַחַיּוֹת נָמֵר גָּדוֹל אֶחָד וַיָּרָץ בִּרְחוֹבוֹת הָעִיר. הַנָּמֵר רָץ אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה וַיֵּחָבֵא תַּחַת אַחַד הַסַּפְסָלִים. כָּל אַנְשֵׁי הַבַּיִת נִמְלְטוּ עַל נַפְשָׁם בְּפַחַד גָּדוֹל. צָרִיךְ הָיָה לִירוֹת בַּנָּמֵר, אָז יָרוּ בוֹ וַיַּהַרְגוּהוּ. אֹרֶךְ הַנָּמֵר הָיָה כִּשְׁמוֹנָה רֶגֶל.—

עִתּוֹן בִּדְמוּת אִגֶּרֶת גְּלוּיָה.— הִתְפַּשְּׁטוּת הָאִגְּרוֹת הַגְּלוּיוֹת הַמְצֻיָּרוֹת עוֹרְרָה אֶת אַחַד הַמַּדְפִּיסִים בִּפֶטֶרְבּוּרְג לְהוֹצִיא עִתּוֹן יוֹמִי בְּתַבְנִית אִגֶּרֶת גְּלוּיָה. מִצַּד הָאֶחָד שֶׁל הָאִגֶּרֶת תִּהְיֶה כְּתוּבָה הַכְּתֹבֶת שֶׁל מְקַבֵּל הָעִתּוֹן, וּמִן הַצַּד הַשֵּׁנִי צִיּוּר הַמְתָאֵר אֵיזֶה מִקְרֵה־יוֹם מְעַנְיֵן וְטֶלֶגְרַמּוֹת אֲחָדוֹת מֵחַיֵּי עִיר הַמְּלוּכָה. —

חִידָה.

הוֹי, מִי יֵדַע, מִי?
מַטֵּה קֶסֶם לִי,
וּפְלָאוֹת בּוֹ אַעַשׂ:
בּוֹ אֹשֶׁר אָבִיאָה,
בּוֹ עֹנֶג אַשְׂבִּיעָה,
וּבוֹ — גַּם מַמְרוֹרִים וָבַעַשׂ.
אַךְ עֵת אֲעַלֵּמָה
לְרֶגַע מֵהֵמָּה,
הַכֹּל אָז יֶהֱיוּ
כִּי שָׁבוּ לִהְיוֹת כְּשֶׁהָיוּ.

וָפְסִי הַשֵּׁילָנִי.

נדבות

שנתקבלו ע"י האדמיניסטרציה של „עולם קטן" בקרקוי.

לטובת הקופה הלאמית לרשום את ה„עולם קטן" בספר הזהב: מאת האגדה „צעירי ציון" בווישטינץ 2 רבל, 50 קפיקות.

לטובת יתומי קישינוב: מתלמידי בה"ם של ז. אלטמן מפוגְרֶבִשְׁצֶה—5 רובל.

לטובת שדודי הומל: נאסף ע"י י. ס. וי. ג. גְרַנְט ממוהליב (ע"נ דְנֶפֶּר) רבל ועשר קפיקות.

ל„בית נאמן" בירושלים: אגדת „צעירי ציון" בווישטינץ (פ. סובלק) 54 קפיקות.

ל„בית הספר ביפו": הורי הנער יהודה יעקב סודרסקי בווישטינץ ביום מלאת לו חמש שנים נדבו 36 ק"פ.

לטובת „יתומי ברודס": נאסף בעיר פְּרֶשְׁצֶפִּין (פ. פולטבה) שמנה רובל.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.
העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.
כתבת ה„עולם הקטן", „הפדגוג", ו„הנעורים":
Издательство „Тушiя“, Отдѣленiе „Оламъ Катанъ“, Варшава.
Verlag „Tuschijah“, Abtheilung „Olam Katan“, Warschau.

„הזמן" לשנת 1904! יוצא מדי יום ביומו בפטרבורג.

„הזמי" היומי לא יאבד את ערכו הספרותי שהיה לו עד עתה. כמו עד עתה, כמו כן גם לימים הבאים לא ישא „הזמן" פני כל מפלגה, אך מטרה אחת לנגד עיניו — האמת.

„הזמן" ישים לב לצרכי העם העברי החומרי והרוחני.

„הזמן" יעורר את העם לתחיה; יעורר את העם על חיי עולם של העם העברי, על תעודתו ומטרתו ועל המאור שביהדות.

„הזמן" יעורר את העם להרים מצב השכלתו—השכלה עברית וכללית ביחד.

„הזמן" יעורר את העם להתאמץ בכל כחותיו על דבר זכיותיו, ועל דבר הטבת מצבו בהוה ובעתיד.

„הזמן" ילחם, כמו עד עתה, עם כל קנאי ומהביל.

„הזמן" יתאמץ לאחד בכל האפשר את המפלגות ולעבוד עבודה אחת גדולה לטובת עם ישראל, ארץ ישראל וכל קניניו הרוחניים.

אלו הן מטרותינו היסודיות אשר מהן לא נסור כל הימים.

ובחפצנו ובתקותנו כי הזמן היומי יהיה קנין כל העם, לכן ראינו לקצוב על הזמן מחיר זול, מחיר היותר פחות לעתון יומי אשר יצא על פי פרוגרמה רחבה, אשר תהיה לו גם הרשות לדבר על אדות חקי הממשלה הנוגעים ליהודים.

ואחרי אשר יש עתה ל„הזמן" פרוגרמה של כל העתונים הגדולים שברוסיה לכן נשתדל בכל אשר יהיה לאל ידנו, כי יבאו בו מהיום והלאה בתמידיות הפרקים האלה:

א) מאמרים לשאלות הזמן על כל צרכי החיים של העם העברי, על מצבו החמרי והרוחני. על החנוך והכלכלה ועל דבר עניני הצבור של עם ישראל ומוסדותיו, על הישוב בארצנו הקדושה ועל כל השאלות הציוניות.

ב) חיי העם בערי המדינה. ב„הזמן" יבואו תמיד מכתבי-סופרים מיוחדים וקבועים מכל מושבות בני ישראל.

ג) חדשות – כל הנוגע לחיי ישראל בארצנו ובחוץ לארץ מהמקורות הראשונים.

ד) דברי סופרים. השקפה על העתונים אשר לעם ישראל בשפות שונות.

ה) הספרות היפה. ממיטב הספרות היפה, מפרי עטם של סופרינו ומשוררינו.

ו) חכמת ישראל. מאמרים מקוריים על דברי ימי ישראל וספרותו. השקפות תמידיות תבאנה ב„הזמן" על עבודת חכמי ישראל שבמערב.

ז) בקרת. לספרים חדשים שיצאו לאור בלשון עבר ובלשונות אחרות.

ח) פילוטונים.

ט) עניני המדינות. השקפות על החיים המדיניים של עמי תבל.

י) ידיעות כלליות. השקפה ברורה ושימת עין על כל החדשות והידיעות הכלליות הנוגעות לכל אדם באשר הוא אדם.

יא) מאמרים כללים מעולם האמנות, המדע, הספרות וידיעת הטבע.

יב) תשובת בית המערכת — ע"ד ענינים ספרותים, דברי חקים ומשפטים, הנוגעים לישראל.

הפרוגרמה הזאת אפשר יהיה לנו למלאות בעתון היוצא מדי יום ביומו.

גם נשתדל, כי כל החדשות והענינים הנוגעים ליהודים הנמצאים בהסינט, המיניסטריום ויתר מיסדות הממשלה יבאו ב„הזמן" בהקדם על פי המקורית הראשונים.

גם בחלק השמושי עשינו שנויים רבים. רבים הם הפונים לבית מערכת בעניני דת ודין, אך כאשר רוב המכתבים היו בעברית, קשה היה להמציא להם תשובה. עתה עשינו חדשה: החלטנו למסור הדבר ליוריסט מומחה אשר יהיה על יד בית המערכת — היודע עברית — והוא ישיב לכל החותמים השואלים בדיוק, אם ב„הזמן" או במכתב פרטי (באשר ישלחו מרקא לתשובה).

מלבד זה הפקדנו בכל הערים הגדולות בארצנו ובחוץ לארץ סופרים מיוחדים אשר יודיעו מכל הנעשה

בשנת 1903 השתתפו ב„הזמן" ומאספיו הסופרים האלה:

ש"י אבראמאוויץ (מענדלי מוכר ספרים), אחד העם, פ. אוירבוך. א. אידעלאן, ד"ר מ. א. אייזענשאדט. ש. אש, ח. נ ביאליק, ש. בן-ציון, פרופיסור נ. באקסט, א. מ. ברכוב, ר. בריינין, י. ברשדסקי, ד"ר מ. י. ברדיטצבסקי, ד"ר ש. ברנפלד, י"ל ברוכוביץ, א"ל בבקוב, ד. כאגן, ברון ד. גינצבורג, פ. געץ, י. י. גלאס, ש. ל. גורדון, א. מ. גנצר, ש דובינסקי, ד"ר ח. ד. הורוביץ, מ. מ. הורוויץ, ש. ווערמעל, ח. זוטא, י"ח טביוב, י. טפליצקי, י"א טריווש, ג טוראוו, ח טשערנוביץ, אברהם כהנא, דוד כהנא, מרדכי בן הלל הכהן, בן-ציון כ"ץ, מ. ל. ליליענבלום א. ל. לעווינסקי, א. לודוויפאל, ד"ר שמריה הלוי, ליפמאן לעווין, א ה. לעווין, יהל"ל, מ. לזבניק, מ. ליטוואקאוו, ד. מגיד, יעקב מזא"ה י. מלניק, ד"ר יחיאל מרגלין, יצחק דובער מארקאן, ח. נ. גומברג ב. סילקינר. מ. סאלאווייציג, מ סמילאנסקי, זלמן עפשטיין, שלום הלוי עפשטיין, ש. פרוג, ד. פרישמאן, צבי פרילוצקי, ד. פיסאר, י. פיכמאן מ. מ. פייטלזון, ד"ר י. צינברג, הלל צייטלין, ד"ר י"ל קאנטאר, ד"ר י"ל קאצענעלסאן, ח"י קאצינלסון, י"ח רבניצקי, ש. ראזענפעלד, א. ז. ראבינאוויטש, מיכל ראבינאוויץ, יהודה שטינברג, מ. שיינקין, ד. שמענוביץ, אלעזר שולמאן ועוד.

כל החותמים החדשים יקבלו את ארבעת המאספים של שנת 1903 **בחצי מחירם** (1 ר' 50 קאפ'). שלשה המאספים ישולהו תיכף **והמאסף הרביעי ישולח בצאתו בקרוב.**

מחיר „הזמן" היומי: ברוסיה לשנה: 7 רובל, לחצי שנה 3.50 רובל, לרבע שנה 1.75 רובל.
בחו"ל „ במשלוח כל יום 12 רובל, ומשלוח פעמים בשבוע 9 רובל.

מכתב עתי החדשי של „הזמן"

יהיה מוקדש לכל עניני החיים, הספרות והמדע בכלל ולספרות ישראל וחכמתו בפרט.

הקוראים אשר קראו כבר את שלשת המאספים, שכבר יצאו לאור, אל נכון יבינו את תכונת ותעודת הירחון החדש אשר **בערכו הספרותי** לא יהיה נופל מן המאספים, והננו להשתדל להגדילו ולהרחיבו.

בהירחון ישתתפו כל גדולי סופרי ישראל וחכמיו.

מלבד זאת תבאנה השקפות חדשיות על החיים העבריים, על החיים הכלליים, על הספרות העתית הכללית והעברית, על **חכמת ישראל שבמערב.** גם מאמרי בקרת יבאו בתמידיות על כל הספרים היוצאים במשך החדש. את חלק הבקרת נשתדל לשכללו כי לא יהיה על פי מקרה, כנהוג עד היום בספרותנו.

בהירחון **יבאו בקביעות מאמרי הד"ר י"ל קאצענעלסאן.**

בהיות הירחון יוצא ברוסיה נשתדל למלאות חסרון מורגש בספרותנו העתית, הוא השקפות חדשיות שתבאנה במשך החדש. הירחון יצא בפורמט גדול.

מחיר הירחון: לשנה 4 רובל, לחצי שנה 2 רובל, לרבע שנה 1 רובל. לחותמי **„הזמן" היומי** הנחה גדולה: במקום 4 רובל

יהיה רק שני רובל לשנה.

כתבת המערכת: Редакція газеты „ГАЗМАНЪ" С-Петербургъ. Гороховая 51.
Redaction „Hasman" S-Petersburg, Gorochowa 51.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah". Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau